श्रीः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

श्रीमान् वेङ्कटनाथार्यः कवितार्किककेसरी।
वेदान्ताचार्यवर्यो मे सन्निधत्तां सदा हृदि॥

॥ श्रीदेवनायकपञ्चाशत् ॥

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness *śrīmad āṇḍavan* of *śrīraṅgam*

*This was typeset using LaTeX and the **skt** font.

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

॥ श्रीदेवनायकपञ्चाशत् ॥

श्रीमान् वेङ्कटनाथार्यः कवितार्किककेसरी।
वेदान्ताचार्यवर्यो मे सन्निधत्तां सदा हृदि॥

प्रणतसुरकिरीटप्रान्तमन्दारमाला-
विगळितमकरन्दस्निग्धपादारविन्दः।
पशुपतिविधिपूज्यः पद्मपत्रायताक्षः
फणिपतिपुरनाथः पातु मां देवनाथः॥ १ ॥

देवाधिनाथकमलापृतनेशपूर्वां
दीप्तान्तरां वकुळभूषणनाथमुख्यैः।
रामानुजप्रभृतिभिः परिभूषिताग्रां
गोप्त्रीं जगन्ति गुरुपङ्क्तिमहं प्रपद्ये॥ २ ॥

दिव्ये दयाजलनिधौ दिविषन्नियन्तुः
तीर्थं निदर्शितवतस्त्रिजगन्निषेव्यम्।
प्राचः कवीन् निगमसंमितसूनृतोक्तीन्
प्राचेतसप्रभृतिकान् प्रणमाम्यभीक्ष्णम्॥ ३ ॥

मातस्त्वमम्बुरुहवासिनि किञ्चिदेतत्
विज्ञाप्यते मयि कुरुष्व तथा प्रसादम्।
आकर्णयिष्यति यथा विबुधेश्वरस्ते
प्रेयानसौ पृथुकजल्पितवन्मदुक्तिम्॥ ४ ॥

निर्विश्यमानविभवं निगमोत्तमाङ्गैः
स्तोतुं क्षमं मम च देवपते भवन्तम्।
गावः पिबन्तु गणशः कलशाम्बुराशिं
किं तेन तर्णकगणास्तृणमाददानाः॥ ५ ॥

www.prapatti.com

अज्ञातसीमकमनन्तगरुत्मदाद्यैः
तं त्वां समाधिनियतैरपि सामि दृष्टम्।
तुष्टूषतो मम मनोरथसिद्धिदायी
दासेषु सत्य इति धारय नामधेयम्॥ ६॥

विश्राणयन् मम विशेषविदामनिन्द्याम्
अन्तर्वर्तीं गिरमहीन्द्रपुराधिराज।
स्तव्यः स्तवप्रिय इतीव तपोधनोक्तं
स्तोतेति च त्वदभिधानमवन्ध्यय त्वम्॥ ७॥

संरक्षणीयममराधिपते त्वयैव
दूरं प्रयातमपि दुस्त्यजगाढबन्धम्।
आकृष्टवानसि भवाननुकम्पमानः
सूत्रानुबद्धशकुनिक्रमतः स्वयं माम्॥ ८॥

व्यामोहिता विविधभोगमरीचिकाभिः
विश्रान्तिमद्य लभते विबुधैकनाथ।
गम्भीरपूर्णमधुरं मम धीर्भवन्तं
ग्रीष्मे तटाकमिव शीतमनुप्रविष्टा॥ ९॥

दिव्ये पदे जलनिधौ निगमोत्तमाङ्गे
स्वान्ते सतां सवितृमण्डलमध्यभागे।
ब्रह्माचले च बहुमानपदे मुनीनां
व्यक्तिं तव त्रिदशनाथ वदन्ति नित्याम्॥ १०॥

तीर्थैर्वृतं वृजिनदुर्गतिनाशनार्हैः
शेषक्षमाविहगराजविरिञ्चजुष्टैः।
नाथ त्वया नतजनस्य भवौषधेन
प्रख्यातमौषधगिरिं प्रणमन्ति देवाः॥ ११॥

स्वाधीनविश्वविभवं भगवन् विशेषात्
त्वां देवनायकमुशन्ति परावरज्ञाः।

www.prapatti.com

प्रायः प्रदर्शयितुमेतदिति प्रतीमः
त्वद्भक्तिभूषितधियामिह देवभावम्॥ १२॥

तत्त्वानि यानि चिदचित्प्रविभागवन्ति
त्रय्यन्तवृद्धगणितानि सितासितानि।
दीव्यन्ति तान्यहिपुरन्दरधामनाथ
दिव्यास्त्रभूषणतया तव विग्रहेऽस्मिन्॥ १३॥

भूषायुधैरधिगतं निजकान्तिहेतोः
भुक्तं प्रियाभिरनिमेषविलोचनाभिः।
प्रत्यङ्गपूर्णसुषमासुभगं वपुस्ते
दृष्ट्वा दृशौ विबुधनाथ न तृप्यतो मे॥ १४॥

वेदेषु निर्जरपते निखिलेष्वधीतं
व्यासादिभिर्बहुमतं तव सूक्तमग्र्यम्।
अङ्गान्यमूनि भवतः सुभगान्यधीते
विश्वं विभो जनितवन्ति विरिञ्चपूर्वम्॥ १५॥

देवेश्वरत्वमिह दर्शयितुं क्षमस्ते
नाथ त्वयाऽपि शिरसा विधृतः किरीटः।
एकीकृतद्युमणिबिम्बसहस्रदीप्तिः
निर्मूलयन् मनसि मे निबिडं तमिस्रम्॥ १६॥

मुग्धस्मितामृतशुभेन मुखेन्दुना ते
सङ्गम्य संसरणसञ्ज्वरशान्तये नः।
सम्पद्यते विबुधनाथ समाधियोग्या
शर्वर्यसौ कुटिलकुन्तळकान्तिरूपा॥ १७॥

बिम्बाधरं विकचपङ्कजलोचनं ते
लम्बाळकं ललितकुण्डलदर्शनीयम्।
कान्तं मुखं कनककैतककर्णपूरं
स्वान्तं विभूषयति देवपते मदीयम्॥ १८॥

www.prapatti.com

लब्धा तिथौ क्वचिदियं रजनीकरेण
लक्ष्मीः स्थिरा सुरपते भवतो ललाटे।
यत्स्वेदबिन्दुकणिकोद्गतबुद्बुदान्तः
त्र्यक्षः पुरा स पुरुषोऽजनि शूलपाणिः॥ १९ ॥

लावण्यवर्षिणि ललाटतटे घनाभे
बिभ्रत् तटिद्गुणविशेषमिवोर्ध्वपुण्ड्रम्।
विश्वस्य निर्जरपते तमसाऽऽवृतस्य
मन्ये विभावयसि माङ्गलिकप्रदीपम्॥ २० ॥

आहुः श्रुतिं विबुधनायक तावकीनाम्
आशागणप्रसवहेतुमधीतवेदाः।
आकर्णिते तदियमार्तरवे प्रजानाम्
आशाः प्रसाधयितुमादिशति स्वयं त्वाम्॥ २१ ॥

कन्दर्पलाञ्छनतनुस्त्रिदशैकनाथ
कान्तिप्रवाहरुचिरे तव कर्णपाशे।
पुष्यत्यसौ प्रतिमुखस्थितिदर्शनीया
भूषामयी मकरिका विविधान् विहारान्॥ २२ ॥

नेतुं सरोजवसतिर्निजमाधिराज्यं
नित्यं निशामयति देवपते भ्रुवौ ते।
एवं न चेदखिलजन्तुविमोहनार्हा
किं मातृका भवति कामशरासनस्य॥ २३ ॥

आलक्ष्यसत्त्वमतिवेलदयोत्तरङ्गम्
अभ्यर्थिनामभिमतप्रतिपादनार्हम्।
स्निग्धायतं प्रथिमशालि सुपर्वनाथ
दुग्धाम्बुधेरनुकरोति विलोचनं ते॥ २४ ॥

विश्वाभिरक्षणविहारकृतक्षणैस्ते
वैमानिकाधिप विडम्बितमुग्धपद्मैः।

आमोदवाहिभिरनामयवाक्यगर्भैः
    आर्द्रीभवाम्यमृतवर्षनिभैरपाङ्गैः॥ २५ ॥

नित्योदितैर्निगमनिःश्वसितैस्तवैषा
    नासा नभश्चरपते नयनाब्धिसेतुः।
आम्रेडितप्रियतमामुखपद्मगन्धैः
    आश्वासिनी भवति सम्प्रति मुह्यतो मे॥ २६ ॥

आरुण्यपल्लवितयौवनपारिजातम्
    आभीरयोषिदनुभूतममर्त्यनाथ।
वंशेन शङ्खपतिना च निषेवितं ते
    बिम्बाधरं स्पृशति रागवती मतिर्मे॥ २७ ॥

पद्मालयावलयदत्तसुजातरेखे
    त्वत्कान्तिमेचकितशङ्खनिभे मतिर्मे।
विस्मेरभावरुचिरा वनमालिकेव
    कण्ठे गुणीभवति देवपते त्वदीये॥ २८ ॥

आजानुलम्बिभिरलङ्कृतहेतिजालैः
    ज्याघातराजिरुचिरैर्जितपारिजातैः।
चित्राङ्गदैस्त्रिदशपुङ्गव जातसङ्गा
    त्वद्बाहुभिर्मम दृढं परिरभ्यते धीः॥ २९ ॥

नीलाचलोदितनिशाकरभास्कराभे
    शान्ताहिते सुरपते तव शङ्खचक्रे।
पाणेरमुष्य भजतामभयप्रदस्य
    प्रत्यायनं जगति भावयतः स्वभूम्ना॥ ३० ॥

अक्षोभणीयकरुणाम्बुधिविद्रुमाभं
    भक्तानुरञ्जनममर्त्यपते त्वदीयम्।
नित्यापराधचकिते हृदये मदीये
    दत्ताभयं स्फुरति दक्षिणपाणिपद्मम्॥ ३१ ॥

www.prapatti.com

दुर्दान्तदैत्यविशिखक्षतपत्रभङ्गं
    वीरस्य ते विबुधनायक बाहुमध्यम्।
श्रीवत्सकौस्तुभरमावनमालिकाङ्कं
    चिन्ताऽनुभूय लभते चरितार्थतां नः॥ ३२॥

वर्णक्रमेण विबुधेश विचित्रिताङ्गी
    स्मेरप्रसूनसुभगा वनमालिकेयम्।
हृद्या सुगन्धिरजहत्कमलामणीन्द्रा
    नित्या तव स्फुरति मूर्तिरिव द्वितीया॥ ३३॥

आर्द्रं तमोमथनमाश्रितितारकं ते
    शुद्धं मनः सुमनसाममृतं दुहानम्।
तत्तादृशं विबुधनाथ समृद्धकामं
    सर्गेष्विदं भवति चन्द्रमसां प्रसूतिः॥ ३४॥

विश्वं निगीर्य विबुधेश्वर जातकार्श्यं
    मध्यं वलित्रयविभाव्यजगद्विभागम्।
आमोदिनाभिनळिनस्थविरिञ्चभृङ्गम्
    आकल्पयत्युदरबन्ध इवाशयो मे॥ ३५॥

नाकौकसां प्रथमतामधिकुर्वते ते
    नाभीसरोजरजसां परिणामभेदाः।
आराधयद्भिरिह तैर्भवतः समीची
    वीरोचिता विबुधनायक इत्यभिख्या॥ ३६॥

पीताम्बरेण परिवारवती सुजाता
    दास्ये निवेशयति देवपते दृशौ मे।
विन्यस्तसव्यकरसङ्गमजायमान-
    रोमाञ्चरम्यकिरणा रशना त्वदीया॥ ३७॥

स्त्रीरत्नकारणमुपात्ततृतीयवर्णं
    दैत्येन्द्रवीरशयनं दयितोपधानम्।

www.prapatti.com

देवेश यौवनगजेन्द्रकराभिरामम्
ऊरीकरोति भवदूरुयुगं मनो मे॥ ३८ ॥

लावण्यपूरलळितोर्ध्वपरिभ्रमाभं
लक्ष्मीविहारमणिदर्पणबद्धसख्यम्।
गोपाङ्गणेषु कृतचङ्क्रमणं तवैतत्
जानुद्वयं सुरपते न जहाति चित्तम्॥ ३९ ॥

दूत्ये दुकूलहरणे व्रजसुन्दरीणां
दैत्यानुधावनविधावपि लब्धसाह्यम्।
कन्दर्पकाहळनिषङ्गकळाचिकाभं
जङ्घायुगं जयति देवपते त्वदीयम्॥ ४० ॥

पाषाणनिर्मिततपोधनधर्मदारं
भस्मन्युपाहितनरेन्द्रकुमारभावम्।
संवाहितं त्रिदशनाथ रमामहीभ्यां
सामान्यदैवतमुशन्ति पदं त्वदीयम्॥ ४१ ॥

आवर्जिताभिरनुषज्य निजांशुजालैः
देवेश दिव्यपदपद्मदळायिताभिः।
अन्याभिलाषपरिलोलमिदं मदीयम्
अङ्गीकृतं हृदयमङ्गुळिभिः स्वयं ते॥ ४२ ॥

पङ्कान्यसौ मम निहन्ति महस्तरङ्गैः
गङ्गाधिकां विदधती गरुडस्रवन्तीम्।
नाकौकसां मणिकिरीटगणैरुपास्या
नाथ त्वदीयपदयोर्नखरत्नपङ्क्तिः॥ ४३ ॥

वज्रध्वजाङ्कुशसुधाकलशातपत्र-
कल्पद्रुमाम्बुरुहतोरणशङ्खचक्रैः।
मत्स्यादिभिश्च विबुधेश्वर मण्डितं ते
मान्यं पदं भवतु मौळिविभूषणं नः॥ ४४ ॥

चित्रं त्वदीयपदपद्मपरागयोगात्
योगं विनाऽपि युगपद्विलयं प्रयान्ति।
विष्वञ्चि निर्जरपते शिरसि प्रजानां
वेधःस्वहस्तलिखितानि दुरक्षराणि॥ ४५ ॥

ये जन्मकोटिभिरुपार्जितशुद्धधर्माः
तेषां भवच्चरणभक्तिरतीव भोग्या।
त्वज्जीवितैस्त्रिदशनायक दुर्लभैस्तैः
आत्मानमप्यकथयः स्वयमात्मवन्तम्॥ ४६ ॥

निष्किञ्चनत्वधनिना विबुधेश येन
न्यस्तः स्वरक्षणभरस्तव पादपद्मे।
नानाविधप्रथितयोगविशेषधन्याः
नार्हन्ति तस्य शतकोटितमांशकक्ष्याम्॥ ४७ ॥

आत्मापहाररसिकेन मयैव दत्तम्
अन्यैरधार्यमधुना विबुधैकनाथ।
स्वीकृत्य धारयितुमर्हसि मां त्वदीयं
चोरोपनीतनिजनूपुरवत् स्वपादे॥ ४८ ॥

अज्ञानवारिधिमपायधुरन्धरं माम्
आज्ञाविभञ्जनमकिञ्चनसार्वभौमम्।
विन्दन् भवान् विबुधनाथ समस्तवेदी
किं नाम पात्रमपरं मनुते कृपायाः॥ ४९ ॥

प्रह्लादगोकुलगजेन्द्रपरिक्षिदाद्याः
त्रातास्त्वया ननु विपत्तिषु तादृशीषु।
सर्वं तदेकमपरं मम रक्षणं ते
सन्तोल्यतां त्रिदशनायक किं गरीयः॥ ५० ॥

वात्याशतैर्विषयरागतया विवृत्तैः
व्याघूर्णमानमनसं विबुधाधिराज।

www.prapatti.com

नित्योपतप्तमपि मां निजकर्मघर्मैः
निर्वेशय स्वपदपद्ममधुप्रवाहम्॥ ५१ ॥

जय विबुधपते त्वं दर्शिताभीष्टदानः
सह सरसिजवासामेदिनीभ्यां वशाभ्याम्।
नळवनमिव मृद्नन् पापराशिं नतानां
गरुडसरिदनूपे गन्धहस्तीव दीव्यन्॥ ५२ ॥

निरवधिगुणजातं नित्यनिर्दोषमाद्यं
नरकमथनदक्षं नाकिनामेकनाथम्।
विनतविषयसत्यं वेङ्कटेशः कविस्त्वां
स्तुतिपदमधिगच्छन् शोभते सत्यवादी॥ ५३ ॥

॥ इति श्रीदेवनायकपञ्चाशत् समाप्ता ॥

कवितार्किकसिंहाय कल्याणगुणशालिने।
श्रीमते वेङ्कटेशाय वेदान्तगुरवे नमः॥

www.prapatti.com